

Onderwerp: Pilot Uitbreiding Stadspasaanbod voor Kinderen
Datum: 7 februari 2023
Portefeuillehouder: Marian Everhardt
Team: Team Beleid Samenleving
Steller: Stijn Roes
Nienke de Jong

Nienke.de.Jong@diemen.nl

Samenvatting

De inflatie is iets lager dan vorig jaar, maar de prijzen stijgen nog steeds. Het risico op financiële problemen voor Diemense inwoners is nog altijd groot. In november 2022 heeft het college daarom een steunimpuls opgesteld, een pakket aan extra maatregelen om ondersteuning te bieden aan Diemense inwoners die dat nodig hebben. In de vergadering van 24 november heeft de gemeenteraad van de gemeente Diemen het raadsvoorstel over deze Steunimpuls met algemene stemmen aangenomen.

Het college stelt de gemeenteraad voor om het kindaanbod via Stadspas Amsterdam uit te breiden en gelijk te trekken met dat van Amsterdam. Met de uitbreiding van het Stadspasaanbod kunnen kinderen in gezinnen met financiële moeilijkheden op een laagdrempelige manier meedoen aan meer educatieve, culturele en sportieve activiteiten.

Het is een pilot voor 2 jaar, hiervoor is incidenteel budget nodig. De pilot wordt tegen het eind geëvalueerd.

Gevraagde beslissing

1. In te stemmen met de voorgestelde uitbreiding van het Stadspasaanbod voor kinderen als pilot voor een periode van 2 jaar.
2. In te stemmen met de verwerking van de financiële effecten hiervan, zoals aangegeven bij de financiële gevolgen.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis en concrete aanleiding

Maatschappelijke participatie onder druk

Huishoudens die financiële moeilijkheden ervaren, blijken meer moeite te hebben om maatschappelijk te participeren. Bij het maken van financiële keuzes wordt de sportclub of het culturele uitje vaak als eerste geschrapt. De gemeente Diemen wil ervoor zorgen dat deze inwoners wél kunnen blijven participeren. Daarom is een van de maatregelen binnen de Steunimpuls te onderzoeken of het mogelijk is om het Diemense Stadspasaanbod gelijk te trekken met dat wat de gemeente Amsterdam biedt. Met het unaniem aannemen van het raadsvoorstel heeft de raad de intentie uitgesproken om die uitbreiding van het Stadspasaanbod te onderzoeken.

Over de stadspas

De Stadspas is een gratis persoonsgebonden pas voor inwoners van Diemen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm en een laag vermogen. De toegestane hoogte van dat vermogen hangt af van de huishoudsamenstelling. Ook alle AOW-gerechtigden kunnen een Stadspas aanvragen. Alle personen in een minimahuishouden (minderjarig en meerderjarig) kunnen een eigen Stadspas aanvragen. Stadspashouders kunnen korting krijgen op theater, film, musea, cursussen, sport in Amsterdam en omgeving, dus ook in Diemen. Via de Stadspas kan ook een gratis consult of korting bij de dierenarts worden verkregen en Stadspashouders hoeven geen ouderbijdrage te betalen op de basisschool.

De Stadspas Amsterdam is oorspronkelijk beschikbaar gesteld aan inwoners van Diemen, omdat er in Diemen beperkt eigen cultureel aanbod beschikbaar was en er onder de Diemense minima behoefte was om gebruik te maken van het aanbod in Amsterdam. In december 2022 waren 3.713 Diemenaren in het bezit van de stadspas.

Coalitieakkoord en beleidsnota Samen Diemen

In het coalitieakkoord 2022 -2026 is vastgelegd dat we extra aandacht besteden aan minimahuishoudens met opgroeiende kinderen. Bedoeling is dat deze kinderen niet uitgesloten worden van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek, maar gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Ook is daarin de intentie opgenomen om te kijken naar meer en betere functionaliteit van de Stadspas.

In de beleidsnota Sociaal Domein (2020-2023) staat dat het beleid van de gemeente Diemen erop gericht is om inwoners die dat nodig hebben, te ondersteunen met de juiste hulp. Zij staan centraal. Het is van belang dat gelijke kansen worden vergroot en dat geen enkel kind aan de kant komt te staan. Alle kinderen moeten kunnen sporten en bewegen en mee kunnen doen aan sociale en culturele activiteiten.

Motie kinderarmoede

Op 22 april 2021 heeft de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen om aan te sluiten bij de Alliantie Kinderarmoede en actief gebruik te maken van de aanwezige kennis en het netwerk om kinderarmoede in onze gemeente tegen te gaan. Overweging was dat de gemeente Diemen actief optreedt om armoede onder kinderen te voorkomen en wil inzetten op verbeteringen.

Benchmark

Uit de Divosa Benchmark over 2021¹ blijkt dat gemeente Diemen in vergelijking met andere gemeenten² relatief minder heeft uitgegeven aan maatschappelijke participatieregelingen voor kinderen. Ook blijkt dat we binnen de huidige eigen regelingen verhoudingsgewijs veel participatieregelingen zelf organiseren in plaats van deze te organiseren via een Stadspas (zie figuur 1 in de bijlage). Aparte Diemense participatieregelingen zijn logischerwijs veel bewerklijker en kosten meer uitvoeringscapaciteit dan een passysteem.

Verskil in aanbod

Aanvankelijk was het aanbod van de Stadspas in Amsterdam en Diemen gelijk. In de loop der tijd is het Amsterdamse aanbod voor kinderen steeds verder uitgebreid. Hierdoor kunnen Diemense kinderen niet meedoen aan sommige activiteiten, waar Amsterdamse kinderen wel aan mee kunnen doen. Zowel Stadspas Amsterdam als team Sociale Zaken Diemen constateren ontevredenheid vanwege dit verschil in aanbod.

¹ Vergelijkend cijfermatig onderzoek.

² Gemeenten met een vergelijkbare grootte en het Benchmarkgemiddelde (het gemiddelde van alle gemeenten die deelnemen aan de Benchmark)

Toelichting

Inhoud van de voordracht

Voorgesteld wordt om het Stadspasaanbod voor kinderen uit te breiden en het daarmee gelijk te trekken met dat van de gemeente Amsterdam. Het gaat dus niet om een uitbreiding van het volwassenenaanbod, dit blijft gelijk.

We zetten nu in op een pilot van twee jaar met daarbij een evaluatie over het gebruik van de pas. Met de voorgestelde uitbreiding wordt het aanbod voor kinderen gelijk getrokken met het Amsterdamse aanbod. Daardoor komen er meer acties voor kinderen uit Diemen beschikbaar. Onderstaande tabel biedt een overzicht van de acties waarmee het aanbod wordt uitgebreid. In bijlage 1 is een schatting van de kosten doorberekend per kind.

Tabel 1. Voorgestelde uitbreiding	
Onderdeel	Wat
SV jeugd	Sport voor kinderen
OV dagkaarten	6 maal per kind
Bioscoopkaarten	2 per kind
Kindtegoed	Om spullen te kopen voor de kinderen (bijv. kleding, schoolspullen, schoenen of een tas) • 0 t/m 3 jaar €25 • 4 t/m 9 jaar €75 • 10 t/m 11 jaar €200 • 12 t/m 14 jaar €150
Zwemmen	Onbeperkt in een van de gemeentelijke zwembaden
Cursussen/kidsgids	2 cursussen per jaar
Ballorig	Binnenspeeltuin, 1 maandactie

Argumenten

Kansengelijkheid bij kinderen vergroten

De uitbreiding is een kans om de kansengelijkheid bij de Diemense kinderen in minimahuishoudens te verkleinen. Met de huidige prijsstijgingen lopen meer gezinnen het risico om in financiële problemen te komen. Kinderen in deze gezinnen hebben een grotere kans op verschillende terreinen een achterstand te ontwikkelen (bijv. onderwijs, gezondheid, sociaal gebied enzovoort). De Stadspas zorgt ervoor dat ook deze kinderen op een laagdrempelige manier kunnen blijven meedoen aan educatieve, culturele en sportieve activiteiten.

Verantwoord, evenwichtig en aantrekkelijk aanbod

Stadspas Amsterdam draagt zorg voor een aanbod dat cultureel en educatief verantwoord is. Daarnaast wordt er rekening mee gehouden dat er sprake is van variatie en afwisseling in het aanbod en dat het aantrekkelijk is voor verschillende leeftijden.

Aansluiten bij goed werkend systeem

Het kindtegoed is een van de voorgestelde uitbreidingen. Hiermee sluiten we aan bij een bestaand en beproefd goed werkend systeem. Alle fiscale en juridische risico's zijn al afgedekt. Voor kinderen wordt een bepaald bedrag (leeftijdsafhankelijk, zie tabel 1) op de pas gestort, dat besteed kan worden aan kleding, schoenen en schoolspullen. Alles is zo afgesproken met winkeliers en ingeregeld in de kassasystemen dat inwoners alleen die aankopen kunnen doen waarvoor de pas is bedoeld. Ze hoeven geen bonnetjes te overleggen om de kosten achteraf te kunnen declareren. Dit levert voor zowel de inwoners als voor de uitvoering geen extra administratieve lasten op.

Extra uitgaven gaan rechtstreeks naar inwoner

Alle extra uitgaven komen direct ten goede aan de inwoners. Per stadspas wordt €2,- uitvoeringskosten per jaar gerekend. Deze kosten worden al betaald voor de Stadspas in de huidige vorm. Deze kosten worden niet verhoogd bij de uitbreiding van het aanbod. De meerkosten (zie financiële paragraaf) zijn dus volledig bestemd voor het vergroten van het aanbod voor kinderen.

Aanbieder betaalt helft van kortingen

Voor de kortingsacties geldt dat de aanbieder de helft van de kosten voor zijn rekening neemt. De andere helft wordt door de gemeente betaald.

Meer Diemens aanbod mogelijk

Wanneer het aanbod voor Diemense kinderen wordt uitgebreid, is het voor Stadspas Amsterdam ook aantrekkelijker om meer samen te werken met Diemense partijen, zoals winkels en sportverenigingen. Hiermee wordt voor Diemense minimahuishoudens het gebruik van de Stadspas aantrekkelijker en vergemakkelijkt, het beperkt bijvoorbeeld de reistijd. Daarnaast kan een toename van gebruik van lokale culturele, sportieve en recreatieve activiteiten een stimulerend effect hebben op de lokale economie.

Partijen die willen samenwerken kunnen zich zelf aanmelden bij Stadspas Amsterdam. Daarnaast gaat relatiebeheer van Stadspas Amsterdam proactief aan de slag met het realiseren van meer Diemens aanbod. De mogelijkheden voor samenwerkingen worden al verkend. De grotere winkelketens waar stadspas al mee samenwerkt en ook in Diemen zijn gevestigd, kunnen op korte termijn aansluiten. Verder Diemens aanbod wordt gefaseerd ingevoerd.

Eenduidigheid

De huidige verschillen worden door inwoners als onrechtvaardig ervaren. Het gelijktrekken van het aanbod leidt tot meer duidelijkheid en gelijkheid tussen Amsterdamse kinderen en Diemense kinderen

Geen extra werk voor Sociale Zaken

Op deze manier kunnen er meer acties voor kinderen worden gerealiseerd, zonder dat de uitvoeringscapaciteit bij Sociale Zaken extra wordt belast, omdat wij de uitvoering bij gemeente Amsterdam beleggen. Het organiseren van dit kindaanbod is te bewerkelijk om zelf uit te kunnen voeren met de huidige uitvoeringscapaciteit en bij de huidige belasting.

Geen structureel besluit nodig

Door in te zetten op een pilot van twee jaar kunnen incidentele middelen worden ingezet. Aan de uitkomsten van de pilot zullen we dan ook een voorstel koppelen om de uitbreiding van het aanbod al dan niet structureel te maken. De integrale afweging kan dan over twee jaar plaatsvinden bij de Kadernota.

Relatie met evaluatie armoedebeleid

Het voorstel loopt vooruit op de geplande evaluatie van het armoedebeleid. Er wordt in 2023 een armoedemonitor uitgevoerd om het niet-gebruik en het inkomenseffect van onze minimaregelen te meten. Vanwege de huidige koopkrachtproblemen is er noodzaak om sneller maatregelen te nemen voor onze inwoners en daarom loopt dit voorstel vooruit op de evaluatie.

Keuzemogelijkheden

Gedeeltelijk uitbreiden

Een mogelijkheid is om slechts een gedeelte van het aanbod uit te breiden en per onderdeel een besluit te nemen. Nadeel hiervan is dat er ongelijkheid blijft tussen aanbod voor Amsterdammers en voor Diemenaren.

Niet uitbreiden

Een andere mogelijkheid is het aanbod te houden zoals het is. Dit strookt niet met het beleid dat is uitgezet door college en raad.

Een ander middel of zelf organiseren

Overwogen kan worden om het aanbod voor kinderen op een andere manier te organiseren dan via Stadspas Amsterdam, bijvoorbeeld via een eigen gemeentepas. Een aanbod zoals Stadspas Amsterdam dat heeft, met een bewezen werkend systeem en organisatie, is te bewerkelijk om binnen Diemen zelf op te zetten. Er zijn geen andere partijen bekend die zo'n uitgebreid aanbod kunnen leveren.

Gevolgen en risico's

Financieel

De financiële gevolgen van de uitbreiding van het stadspasgebruik kunnen enkel door middel van een schatting in beeld worden gebracht. De indicatie van de meerkosten is gebaseerd op de beschikbare gegevens van Stadspas Amsterdam. De geschatte meerkosten op basis van aantallen van de huidige Stadspashouders is €326.000 per jaar. Dit is gebaseerd op 394 kinderen en geschatte meerkosten van € 828 per kind per jaar. Dit is een schatting van de meerkosten gemaakt door Stadspas Amsterdam op basis van gemiddeld gebruik. De kosten die in rekening worden gebracht zijn gebaseerd op daadwerkelijk gebruik door de Stadspashouders.

In bijlage 1 een schatting van de meerkosten per kind per jaar, op basis van gegevens van Stadspas Amsterdam.

Deze kosten zijn niet voorzien in de begroting voor 2023. Derhalve is voor uitvoering van het voorgestelde besluit geen budget beschikbaar. In november 2022 hebben college en raad ingestemd met de steunimpuls en de intentie om de nodige extra middelen beschikbaar te stellen voor de uitbreiding van het Stadspas aanbod voor kinderen. De kosten hebben wel weerslag op het financiële (onzekere) perspectief van Diemen. Omdat er sprake is van een pilot voor 2 jaar, is incidenteel budget nodig. Dat is beschikbaar, met dien verstande dat dit uiteraard gevolgen heeft voor andere ambities, waarvoor dan minder of geen budget beschikbaar is. Tegen het eind van de pilot wordt deze geëvalueerd. Het (al dan niet) continueren van de pilot zal in breder financieel perspectief worden geplaatst, met alle overige ambities en nieuwe investeringen, binnen de dan aan de orde zijnde Kadernota.

De financiële gevolgen van dit raadsbesluit zullen als volgt worden verwerkt: Via de eerste kwartaalbrief van 2023 zal de begroting verhoogd worden met € 163.000. Via de Kadernota 2024 zal de begroting voor 2024 en 2025 verhoogd worden met respectievelijk € 326.000 en € 163.000.

Mogelijke financiële meevallers en tegenvallers

- We houden er rekening mee dat meer kinderen een Stadspas zullen aanvragen, omdat zij het aanbod aantrekkelijk vinden. Geschat wordt dat het gebruik maximaal kan toenemen met 100 gebruikers.
- De uitbreiding van het Stadspasaanbod kan de Diemense Doe mee regeling grotendeels overbodig maken. Indien deze regeling per 1 januari 2024 kan komen te vervallen, zal dat een financiële besparing opleveren.
- Door de actie 'sporten voor jeugd' verwachten we dat er minder beroep zal worden gedaan op het Jeugdfonds Sport en Cultuur voor het vergoeden van sportcontributies. Ook dit zou een financiële besparing kunnen opleveren.

De budgetclaim is gebaseerd op de meerkosten per kind per jaar op basis van het huidige aantal Stadspashouders. De uitbreiding van het Stadspasaanbod heeft mogelijk ook de hierboven beschreven financiële gevolgen. Deze zijn niet te voorspellen op basis van huidige

beschikbare gegevens. Voorlopige schatting is dat de financiële meevallers ongeveer gelijk zullen zijn aan de financiële tegenvallers.

Wij verwachten dat voor deze toekomstige financiële ontwikkelingen per saldo geen extra budget nodig zal zijn.

Juridisch

Contractueel is vastgelegd dat Diemen mag afwijken van het aanbod, indien gewenst. Hierdoor is flexibiliteit in de toekomst mogelijk, als er redenen ontstaan om toch af te wijken van het aanbod.

Duurzaamheid

n.v.t.

Andere risico's?

n.v.t.

Wat merkt de burger van de te nemen beslissing?

Diemense (ouders/verzorgers van) kinderen die in het bezit zijn van een Stadspas Amsterdam merken dat er een breder aanbod wordt gerealiseerd voor kinderen. Vanaf het nieuwe Stadspasjaar kunnen zij kosteloos meedoen aan meer sportieve, culturele, educatieve en recreatieve activiteiten.

Opmerkingen over de uitvoering

Communicatie

Naar aanleiding van het collegebesluit is een persbericht uitgegaan over het voorstel. Na instemming van de raad worden inwoners geïnformeerd via diverse communicatiekanalen. Stadspashouders worden persoonlijk geïnformeerd via een brief. In de communicatie wordt benoemd dat het gaat om een proef, wat betekent dat het aanbod in eerste instantie voor een periode van twee jaar wordt uitgebreid. De Diemense ondernemers worden in de communicatie geattendeerd op de mogelijkheden van samenwerking met Stadspas Amsterdam.

Participatie

Vanwege tijdsdruk was het niet mogelijk om een participatietraject te doorlopen. Wel zijn alle inwoneraadviesraden uitgenodigd voor een presentatie over de uitbreiding van het Stadspasaanbod tijdens de Commissie Sociaal op dinsdag 31 januari 2023. Geen van de leden van de adviesraden is verschenen. De Cliëntenraad Participatiewet Diemen wordt over het raadsbesluit geïnformeerd.

Project

- Het doel is om een lokaal Diemens aanbod te creëren. Relatiebeheer van Stadspas Amsterdam is bezig met de uitvoering van de uitbreiding en heeft de mogelijkheden voor Diemens aanbod verkend. Na instemming van de raad over de uitbreiding wordt verder met de Diemense aanbieders gesproken over het tot stand brengen van de samenwerking.
- De praktische uitwerking wordt verder besproken en uitgevoerd, zoals inzicht in gebruik, wat voor Amsterdammers nu gaan via de Amsterdamse website.
- Voor afloop van de tweejarige pilot vindt een evaluatie plaats. In elk geval wordt geëvalueerd op te volgende punten:
 - Bereik: aantal gebruikers en de mate van gebruik
 - Ervaringen van inwoners via contact met Sociale Zaken of Stadspas Amsterdam
 - Kosten
 - Toename gebruik Stadspasaanbod in Diemen

- Samenwerking en inspraak Amsterdam – Diemen
- De effecten voor de andere bestaande kindregelingen, zoals de Doe Mee regeling en het Jeugdfonds sport en cultuur. Bekeken wordt wat mogelijke gevolgen zijn voor het gebruik van deze regelingen en of er overlap bestaat.

Relatie motie kledingbonnen

Vanwege de relatie met het onderwerp Stadspas wordt u via dit raadsvoorstel ook alvast geïnformeerd over het plan van aanpak voor de afdoening van de motie kledingbonnen.

In de raadsvergadering van 24 november is aanvullend op de steunimpuls, de motie kledingbonnen unaniem aangenomen. Hiermee verzoekt de raad het college om vooruitlopend op de mogelijke uitbreiding van de Stadspas in Diemen om gezinnen die recht hebben op een Stadspas te voorzien van kledingbonnen. Hierbij is verzocht om in februari met een raadsvoorstel te komen.

De uitbreiding van het stadspasaanbod voor kinderen biedt de kans om de motie via een extra kindtegoed middels de Stadspas af te doen. Zodoende wordt gebruik gemaakt van de bestaande infrastructuur (stadspas) en het komt ten goede aan de eenduidigheid en samenhang van minimavoorzieningen. Bovendien schatten we in dat dit ook bijdraagt aan het vergroten van het bereik. Het voorkomen van versnippering van aanbod (kledingbonnen, 'doe mee regeling', sportfonds jeugd & cultuur enz.) draagt bij aan de laagdrempeligheid en daarmee het bereik. Bovendien is het een efficiëntere manier van werken.

Aan Stadspas Amsterdam is gevraagd of vooruitlopend op de uitbreiding een voorschot kan worden genomen op één van de acties, namelijk het storten van een tegoed op de Stadspas ten behoeve van kinderen. Stadspas Amsterdam is bereid om hiernaar te kijken. Van de onderzochte scenario's blijkt deze het meest doeltreffend (bereik van de doelgroep) en snelst uit te voeren. De raad wordt geïnformeerd als hier meer zekerheid over is.

Om te voorkomen dat de afdoening van de motie vertraging oploopt, heeft het college het raadsvoorstel pilot uitbreiding van het Stadspasaanbod naar voren gehaald in de planning om zodoende ook effectief te zijn in de maatregelen en dubbel of onnodig werk te voorkomen. Dit betekende wel dat er relatief weinig tijd was voor een goede voorbereiding. Wij realiseren ons dat we hiermee de ambtelijke organisatie en onszelf onder grote druk hebben gezet en dat nu nog niet alles tot in de puntjes is georganiseerd. Desondanks zijn wij van mening dat u wel tot een goed afgewogen oordeel kunt komen.

Na besluitvorming over de pilot uitbreiding van het Stadspasaanbod, kan worden overgegaan tot afdoening van de motie.

de secretaris,
G.T. Wildeman

de burgemeester,
E. Boog

Bijlage 1: Gegevens financiën

Tabel 2. Schatting van de meerkosten per kind per jaar bij uitbreiding (schatting op basis van gegevens Stadspas Amsterdam)			
Type kosten	Onderdeel	Toelichting op schatting	Kosten per kind (schatting)
Vaste kosten*	OV-dagkaarten	Zes dagkaarten per kind	€58,-
	Bioscoopkaarten	Twee bioscoopkaarten per kind	€20,-
Variabele kosten**	Kindtegoed	Maximale kosten ³	€200,-
	SV jeugd	Schatting gemiddeld ⁴	€300,-
	Zwemmen		€200
	Cursussen		€40,-
	Ballorig		€10,-
Totale geschatte meerkosten per kind per jaar			€828,-

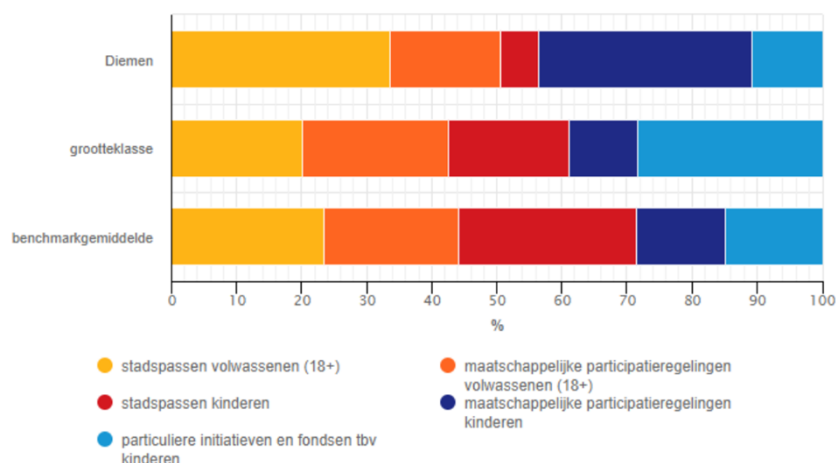
* Vaste kosten worden altijd per kind in rekening gebracht, ongeacht de mate van het gebruik.

* Variabele kosten worden alleen in rekening gebracht bij daadwerkelijk Diemens gebruik.

Tabel 3. Huidige aantal stadspashouders ⁵	
Totale doelgroep	3.713
Kinderen van 0 t/m 14 jaar	394

Tabel 4. Totale kosten stadspasgebruik in 2020 en 2021 en begroting 2023	
Kalenderjaar	Totale kosten kalenderjaar ⁶
2020	€59.143,75
2021	€55.079,92
Huidige begroting 2023	€57.000

Figuur 1. Verdeling totale uitgaven maatschappelijke participatie 2021 (bron: Benchmark 2021)

³ De bedragen zijn leeftijdsgebonden en de maximale vaste kosten bedragen €200,-

⁴ De schatting van de gemiddelde kosten zijn verricht op basis van daadwerkelijk Amsterdams gebruik.

⁵ Bestand geraadpleegd op december 2022

⁶ Dit bedrag is een nacalculatie op basis van het daadwerkelijke gebruik

Onderwerp: Uitbreiding Stadspasaanbod voor kinderen

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 7 februari 2023

Besluit

1. In te stemmen met de voorgestelde uitbreiding van het Stadspasaanbod voor kinderen als pilot voor een periode van 2 jaar.
2. In te stemmen met de verwerking van de financiële effecten hiervan, zoals aangegeven bij de financiële gevolgen.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 23 februari 2023,

De voorzitter,

De griffier,